

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: متن قوانین - تصویبنامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی
سؤالات - اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بخش نامه ها - آگهی های رسمی
شماره تلفن: ۸۸۹۴ - ۸۸۹۵ - ۸۸۹۶ - ۵۴۴۸

سال سوم - شماره ۷۴۳

مدیر سید محمد هاشمی

۲شنبه ۱۵ شهریور ماه ۱۳۲۶

صفحه ۱۹۷۹

دوره پانزدهم قانونگذاری

شماره مسلسل ۱۴۹۴

روزنامه یومیه

فهرست مندرجات

- ۱ - صورت مشروح مذاکرات چهاردهمین جلسه دوره پانزدهم از صفحه ۱ تا ۸
- ۲ - اخبار مجلس ۸
- ۳ - انتصابات واحکام ۸
- ۴ - آگهی های رسمی ۹

مذاکرات مجلس

جلسه ۱۴

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز یکشنبه پانزدهم شهریور ماه ۱۳۲۶

فهرست مطالب:

- ۱ - تصویب صورت مجلس
- ۲ - بیانات قبل از دستور آقایان: مهندس هدایت - آزاد - فرامرزی - صدرزاده - کشاورز صدر
- ۳ - اجرای مراسم تحلیف
- ۴ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس ساعت ده و بیست دقیقه صبح بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید.

۱ - تصویب صورت مجلس

صورت مجلس روز شنبه دوازدهم شهریور ماه را آقای معتمد دماوندی (منشی) قرائت کردند.

صورت مجلس روز پنجشنبه دوازدهم شهریور ۱۳۲۶

یکساعت و چهل دقیقه بظهر روز پنجشنبه ۱۲ شهریور مجلس بریاست آقای رضا حکمت تشکیل و صورت جلسه پیش قرائت گردید.

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده:

غائبین با اجازه - آقایان: بهادری - عبدالله وثوق - دکتر شفق - محمد ساعد.

غائبین بی اجازه - آقایان: محمد ذوالفقاری - محسن گنابادی - هدایت پالیزی - مهندس هدایت - محمد قوامی - گلبادی علی و کیلی - خوئیلر - تقی - زاده - لبقوانی.

دیرآمدگان با اجازه آقایان: امیر تیمور - منصف - محمدعلی مسعودی - دکتر عبده - شریعت زاده - صادقی.

دیرآمدگان بی اجازه آقایان: حسن اکبر - دکتر طباطبائی - دکتر اعتبار - جواد عامری - تولیت - عزیز زنگنه - نیکپور - احمد دهقان.

آقایان ایلخان و دکتر مجتهدی و آصف راجع بملل تعویق تشکیل جلسات مذاکراتی کردند و معتقد بودند که روزهای مقرر در تشکیل جلسه تسریع شود تا برای عرض مطالب لازم و نطقهای قبل از دستور فرصت بیشتری باشد.

آقای رئیس بیان داشتند اگر آقایان موافق باشند هر هفته یک جلسه روزهای چهارشنبه بطور فوق العاده برای نطق قبل از دستور تشکیل شود و بعضی مخالف بودند. صورت مجلس تصویب گردید و نطق قبل از دستور درین جلسه بتصویب نرسید و اجرای مراسم سوگند آغاز شد.

نخست آقای رئیس سوگند نامه را قرائت و امضاء نمودند، منگه در ذیل امضاء مینمایم خداوند را بشهادت میطلبم و بقرآن مجید سوگند یاد می کنم مادام که حقون مجلس و مجلسیان مطابق قانون اساسی محفوظ و مجری است تکالیفی را که بمن رجوع شده است مهیا کنم با کمال راستی و درستی و جد و جهد انجام داده و نسبت باعلیحضرت شاهنشاه متبوع عادل مغفم خود صدیق و راستگو باشم و با اساس سلطنت و حقوق ملت خیانت ننمایم و هیچ منظوری نداشته باشم جز فواید و مصالح دولت و ملت ایران.

سپس نواب رئیس و منشیان هیئت رئیسه و بعد چندتن از نمایندگان بترتیب تصویب اعتبارنامه سوگند نامه را قرائت و امضاء نمودند.

آقایان: قشقائی - کفائی - ملک مدنی - دکتر - بقائی - آشتیانی زاده - ظفری - مکی - مهدی ارباب - شادلو - ضیاء ابراهیمی - عامری - قبادیان - کشاورز صدر - مرآت اسفندیاری - اعظم زنگنه - محمد سلطان العلماء.

پس از خاتمه مراسم تحلیف این عده از نمایندگان نتیجه استخراج آراء و اسامی اعضاء کمیسیونها بمرض مجلس رسید و برای کسری اعضاء کمیسیونهای دارائی - بازرگانی - نظام و کمیسیون خارجه قرار تجدید انتخاب شد و آقای دکتر معظمی چون در سه کمیسیون انتخاب شده بودند از کمیسیون بهداری مستعفی شدند و آقای رضوی طبق نظامنامه تذکر دادند که عده دیگری از نمایندگان نیز در سه کمیسیون انتخاب شده اند که باید از هر کمیسویی میخوانند مستعفی شوند.

● این مذاکرات مشروح چهاردهمین جلسه از دوره پانزدهم قانون گذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

آقای نبوی طبق تبصره ماده ۹ اساسنامه بانک ملی تذکر دادند که مجلس دو نفر ناظر بانک را انتخاب کند.

در این موقع اعتبارنامه‌ها مطرح و گزارش شعبه ششم راجع بانتهای آقای محمد ساعد از مضایبه قرائت و اعتبارنامه ایشان اخذ رأی و تصویب شد و بعد گزارش شعبه ششم راجع بانتهای آقای اسدی از مشهد قرائت و بواسطه مخالفت آقای اسلامی موکول ببعده و سپس گزارش شعبه چهارم راجع بانتهای آقای بوداغیان از حوزه انتخابیه ارامنه آذربایجان و گزارش شعبه دوم راجع بانتهای آقای علی اکبر امامی اهلی از شهرستان اهلی و گزارش شعبه پنجم راجع بانتهای آقای علی اکبر سالار بهزادی از بم قرائت و اعتبارنامه هر یک از آقایان اخذ رأی و تصویب شد.

گزارش شعبه ششم راجع بانتهای آقای حسن ارسنجانی از لاهیجان قرائت و بمناسبت مخالفت آقای ناصر ذوالفقاری و چند تن از نمایندگان به بعد موکول شد و آقای نبوی توضیح دادند که چون شعبه فقط جریان انتخاب را تصدیق نموده و نسبت بصلاحت آقای ارسنجانی موکول بنظر مجلس نموده و این امر بیسابقه و برخلاف ترتیب است باید بشعبه برگردد و مثبت یا منفی صریحاً اظهار نظر شود. بنا به تقاضای تلگرافی آقای خویلی اعتبارنامه ایشان مطرح گردید و آقای محمد علی مسعودی مخالفت خود را با توضیحاتی پس گرفتند و اعتبارنامه آقای خویلی تصویب شد.

آقای رئیس بیان داشتند که آقای دهقان از رئیس دولت استواری نمودند که ابلاغ میشود تاجر موقر برای جواب حاضر شوند ساعت ۱۲ ظهر مجلس خاتمه یافت و جلسه آینده بروز یکشنبه پانزدهم موکول و دستور انتخاب نظار بانک و کسری کمیسیونها و اجرای مراسم تحلیف مقرر گردید.

رئیس - نسبت بصورت جلسه نظری نیست (گفته شد خیر) صورت مجلس تصویب شد.

کشاورز صدر - بنده قبل از دستور اجازه خواستم.

۴- بیانات قبل از دستور آقایان: مهندس هدایت - آزاد - فرامرزی - صدرزاده - کشاورز صدر.

رئیس - يك عده از آقایان: مهندس خسرو هدایت، آقای عبدالقادر آزاد، آقای فرامرزی و آقایان دیگر اجازه نطق قبل از دستور خواسته اند مخالفی نیست (جمعی از نمایندگان - اشکالی ندارد بفرمائید) آقای مهندس خسرو هدایت.

مهندس خسرو هدایت - بنده این مطلبی را که باستحضار آقایان میرسانم تقاضای توجه مخصوص دارم چون میبایستی از نکات اساسی عملیات ما در دوره پانزدهم باشد. يك اتحادیه کاری بنام اتحادیه سندیکای کارگران ایران در مهر ماه سال ۱۳۲۵ در تهران تأسیس شد. سرلوحه عملیات این دستگاه کاری این است که سه اصل را قبول دارد: اصل ملیت را قبول دارد، اصل اینکه کشور ما بایستی سرحدات خودشانرا داشته باشند قبول دارد و اصل میهن خواهی را هم پذیرفته است و این را هم بنده از این لحاظ این جا رویش اصرار دارم که در بعضی

از دستگاه های کاری که عاده تشکیل میشوند این سه اصل مراعات نشده، پس از این دستگاه در صدد است کاری بکنند که وضع کارگران بهبودی پیدا بکند. فعلا قانون کار اجرا شود و بعد هم در همین مجلس قانون کار اصلاح بشود و اجرا شود. يك مطلب دیگر هم که بنده میخواهم باستحضار آقایان برسانم این است که در ۱۳۲۴ در این کوره یز - خانه های آجرپزی برای هر هزار خشت ۴ تومان میدادند یعنی پنج نفر میبایستی کار کنند تا هزار خشت تهیه کنند و برای این پنج نفر کارگر که هزار خشت میبایستی تهیه کنند اگر خیلی کار کند ۴ تومان میدادند در ۱۳۲۵ آمدند بر اثر اقداماتی که آقایان میدانید بر اثر فشارهایی که بود همین فقارها حاضر شدند و در آبان ۱۳۲۵ شش تومان و نیم دادند یعنی چهار تومان ۲۴ را کردند شش تومان و نیم يك پیش آمد و يك تحولاتی شد آن دستگاهی که موجبات بهبودی این کار و وضع کارگران را فراهم کرده بود از بین رفت و در اردیبهشت ۱۳۲۶ اسما گفتمند که ماهمان ۴ تومان رامیدیم ۲۵ که ۴ تومان را کرده بودند شش تومان و نیم آجر را هم از ۴۰ تومان کردند ۶۰ تومان ولی در ۲۶ گفتمند آجر همان ۶۰ تومان حقوق همان ۴ تومان. این دستگاهی که در آن شرایط پیدا شده بود رفعت خواهش کرد، التماس کرد گفت آقا به پنج نفر نمیشود این پول را داد آمدند و نشستند و اقدام کردند گفتند ما این پول را میدیم. اتحادیه بشورای عالی کار شکایت کرد بشورای عالی کار کمیسیونی فرستاد، رسیدگی کرد و تصویب کرد که از اول اردیبهشت برای تهیه هزار خشت به پنج نفر ۵۰ ریال داده شود یعنی چهار قران و ده شاهی اضافه کرد از اول اردیبهشت ولی تا این دقیقه فقارها نپذیرفتند گفتمند ۵۰ ریال هم نمیدیم همان ۶۰ ریال رامیدیم و برای این چهار ریال و پنجاه دینار تقاضاها شده اقدامها شد، توسطها و اقدامات و غیره شد تا اینکه بالاخره روی تقاضای سندیکای کارگران کوره یز خانه سندیکایی که اسمش را بر دم تصمیم با تصاحب گرفت. این تصاحب را مطابق قانون وزارت کار ابلاغ کرده تصاحب را قانونی شناخت و فقارها نوشت، بفرمانداری نظامی نوشت، به شهربانی نوشت که در کوره یز خانه تصاحب خواهند کرد این تصاحب قانونی است ما در سه شنبه پانزده روز پیش تصاحب کردیم همان صبح سه شنبه ... این راهم عرض کنم تعداد این کوره ها سی و یکی است همان صبح روز سه شنبه ۱۶ نفر صاحب کوره آمدند گفتند ما شرایطی را که بشورای عالی کار گفته است قبول میکنیم یعنی قانون کار را قبول میکنیم و برای هر هزار خشت به دستمزد روزانه ۵۰ ریال میدیم ماند پانزده صاحب کوره که قبول نکردند و شروع کردند به تحریکات، به نشر اکاذیب گفتند کوره ها را آتش زده اند و حال آنکه کوره ها قابل احتراق نیست گفتند که آجرها را خراب کرده اند خلاصه این حرفها را زدند ولی تصاحب مادر کمال نظیر در جریان بود حتی روز جمعه بعد از سه شنبه که معاون فرماندار نظامی رفته بود بمحل تقدیر کوره بود از انضباط کارگرا، این تصاحب را کارگران کوره یز خانه کرده بودند در مقابل هر کوره استاده بودند نه می گذاشتند آجر ریخته شود، نه می گذاشتند

آجر حمل شود نه مواد دیگر حمل شود برای اینکه کوره آتش بشود. البته وقتیکه يك سندیکایی اعلام اعتصاب میکند يك عده مأمورین انتظامی تعیین میکنند این مأمورین انتظامی هم از کارگرانی که اعتصاب میکنند نیستند از خارج است دهنر از دیخانیات داشتیم، دهنر از سبستان و دهنر از راه آهن و غیره اینها مأمورین حفظ نظم بودند. روز شنبه هم که رأی تمایل به آقای قوام السلطنه داده شده بود قرار شده بود که ساعت ۵ بعد از ظهر در منزل ایشان که بیسویونی بشود در حضور يك عده کارگر و کارفرما و یکی دهنر اشخاص دیگر که از جمله از جناب آقای ملک الشراء بهار هم دعوت شده بود که ایشانهم تشریف داشته باشند و این موضوع حل بشود ولی همان روز شنبه يك بعد از ظهر یعنی چهار ساعت قبل از کمیسیون از فرمانداری نظامی دو گروهان سرباز و ژاندارم و چندین نفر افسر میروند و دعوت میکنند که اعتصاب شکسته شود. اگر آقایان توجه داشته باشند روزنامه که بخوانید روزی نیست که در يك ملکیتی اعتصاب نشده باشد اعتصاب ۸۰ هزار نفر، اعتصاب ۲۰ هزار نفر، ۴۰ هزار نفر. این چهار هزار نفر بیکه در تهران در کمال نظم اعتصاب کرده بودند با وجود مجلس شورای ملی فرمانداری نظامی میگوید اعتصاب را بشکنید (محمد علی مسعودی - فرمانداری نظامی را باید ملغی کرد.) اعتصاب قانونی نیست، آخر شکستن اعتصاب هم يك مقررات قانونی دارد. در غیر اینصورت ممکن نیست، نمیشود، میگویند اعتصاب را بشکنند و چون نمیتوانند بشکنند بلافاصله شروع کردند به حبس کردن، به محضوب کردن، به مجروح کردن، به کتک زدن. این اشخاصی که میآیند خشت میزنند اینها همه شان مرد نیستند فرض کنید يك کسی از سیاهدهن قزوین یا ۲۰ - ۳۰ نفر از قوم و خویش و خانواده اش که در بین آنها مرد وزن و بچه هست میآید و اینها را میگذازد سر کار و خشت میزنند و آن مزدی را که میگیرند خشت تهیه میکنند پس طرف های اینها مردم نبوده اند، يك عده موزن بودند، يك عده بچه بودند، بچه ها را زده بودند و محضوب کرده بودند، صرف نظر از اینکه آنها را هم توقیف کردند (مکی - بسیار عمل وحشانه ای کردند) بنده آنچه که میخواهم اینجا نتیجه بگیرم حالا آقای مسعودی میگویند حکومت نظامی ملغی شده (محمد علی مسعودی - عرض کردم باید ملغی شود) بله باید ملغی گردد عرض میکنم هیچ ارتباطی با حفظ نظم نداشته فقط يك آثاری بوده است از زور و قلندری و این قلندری از برای يك افرادی بعمل آمده است که آنها واقعا برهنه هستند، شاید کارگر کوره یز خانه را ندیده اند کارگر سایر جاها پیش کارگر کوره یز خانه شاه است کارگر سیمان را اگر پیش کارگر کوره یز خانه بگذارید میبینید که کارگر کوره یز خانه گدای برهنه است که کفش اصلا ندارد و دستهاش هم بر اثر خشت مالی مجروح است اینها را باین ترتیب می برند و اعتراض ما هم با تمام اقداماتی که بعمل آوردیم کافی نبوده است که دستوری صادر شود تا آنها آزاد شوند. شد و در آن روز هم هیچ مقامی نبوده است که گفته شود دستور داده است. تمام این کار از طرف فرمانداری نظامی شده و بنده صرف نظر از اینکه ضروری میدانم حکومت نظامی میبایستی با بودن مجلس ملغی شود. ضروری میدانم که از

طرف مجلس هم باین کار رسیدگی شود. وقتیکه ما اساساً بوجود کارگر معترفیم و قانون کار هم وضع شده (مهندس رضوی - وزارت کار چه میکند آقا؟) میبایستی ترتیبی داده شود که تعهدات قانون عمل شود و اگر قانون کار گته است که رفع اعتصاب چه جور است دیگر فرمانداری نظامی نمیتواند يك ریخت تازه ای برای شکستن اعتصاب پیدا کند یعنی وسیله حبس و جرح و ضرب. بنده مطلب دیگری را هم که این جا خیلی قابل توجه میدانم چهارم مشروطیت است در اینجا. اما متأسفانه در هیچ يك از جرایم تهران این مطلب بینگی منتشر نشده است در روزنامه وزین و کثیرالانتشار دوست محترم بنده آقای محمد علی مسعودی همان روز بنده خواندم که در سیخس انگشت دختری را يك بز خورده ولیکن در آن روز نوشته نشده که ۶۰ نفر کارگر مجروح شده و ۴۷ نفر حبس شده اند، يك عده بملط حبس شده اند و حالا واقعا قصور با دستگاه خبر نگاریتان است و یا اینکه در یکی از جرایم بشفع کار فرمایان این مطلب مذاکره شده است بنده در روزنامه آتش خواندم که در امر بکار کارگری هر روز يك عده حمام میروند (اقبال - هر روز حمام میروند) خوب ما که حمام نخواستیم ولیکن میخواستم بگویم این کارگر های کوره یز خانه روزی يك دفعه آب ندارند که بخورند و بنده خیال می کنم که ضرورت دارد مجلس پانزدهم يك قسمت از وقتش را را صرف حال این کارگران بکند. برای اینکه اینها بالاخره يك طبقه ای هستند که اگر این ملکیت بایستی پیشرفتی بکنند باید باین طبقه بکنند بنده دلیل میآورم دلیلش این است که ما با این وسعتی که داریم جمعیت کم داریم يك میلیون و شصدهزار کیلومتر مربع زمین داریم با پانزده میلیون جمعیت که سه میلیون قابل کار کردن است و کافی نیست خود ما اساساً از دو ج نمیکنیم با اگر از دو ج کردیم دو بچه که پیدا کردیم دیگر جلو گیری میکنیم (یک نفر از نمایندگان - شاید شما اینطور بکنید) و فقط طبقه ای که اولاد زیاد دارد، خانواده زیاد دارد ۸ تا ۱۰ بچه دارد، و يك قسمت از این یره تا بچه را نمیتوانند تحویل جامعه بدهند همین کارگرا هستند با این اختلاف که اینها را نمیتوانند بزرگ کنند تا بچه درست میکنند و بر اثر عدم انتزاق و عدم بهداشت میمیرند. ما صرف نظر از تمام حرفها، صرف نظر از اینکه بخوایم حرف بزنیم، بایستی کاری بکنیم و وسائلی فراهم کنیم که اینها مزدی که میگیرند با آن مزد بتوانند زندگی کنند (صحیح است) به اینها غذا بدهند، بهشان لباس بدهند بنده هم که ناخوش شدم يك دستگاهی باشد که اینها را معالجه بکنند. فعلا این ترتیب نیست اگر که دوره پانزدهم باین قسمت توجه نکنند بنده خیال میکنم بزرگترین غفلتها را کرده چون نه فقط ضروریکه بر مجلس و ملکیت خورده و آن منظور اساسی که ازدیاد جمعیت است عملی نشده بلکه اینها بیک سمتی متوجه میشوند و يك مرامی را قبول میکنند که بچه چوچه بصلاح کشور ما نیست. بنده خیال میکنم دولتی که در این جا برنامه اش را خواهد آورد میبایستی در برنامه اش توجه بحال کارگر و رفاه کارگر باشد

برای اینکه بتواند از این مجلس رأی اعتماد بگیرد (صحیح است) بنده البته میدانم خواهند گفت آقایان اقتصاد دان که ازدیاد دستمزد موجب گرانی اجناس خواهد شد بنده اصلا طرفدار اضافه دستمزد نیستم بنده معتقد هستم که این دولت یا وزارت کار یا هر چه که هست اینها میبایستی يك دستگاههای کثیر برای ترفیع درست کنند که اجناس را بنرخ اولیه ای که بدست میآید بکارگرا بفروشند تا باین مزد هم آنها بتوانند لباس بخرند، اغذیه سالم تهیه بکنند و هم اینکه در این ملکیت نشو و نما بکنند. بنده بنا بر این در این جا که بزرگترین مرجع ملی ایران است اولاً نسبت بعملیات فرمانداری نظامی معترض دوم این عملیات توأم بوده با توقیف روزنامه کارگران ایران و بنده میبایستی در این جا اعتراف بکنم که توقیف این روزنامه خیلی اسباب شکایت نشده است. زیرا که ما نمی توانستیم اداره اش بکنیم این سندیکایی که آقایان اسمش را گذاشته بودند سندیکای دولتی بنده همان موقع یعنی سه روز قبلش يك چك دوهزار تومانی از بانک ملی میخواستم که روزنامه را اداره کنم امضای بنده را کافی ندانستند و دادیم که سه نفر امضاء کنند. توقیف این روزنامه از لحاظ مانیز صرفه جوئی هم شد ولی يك اصلی هست کوچکترین روزنامه، هر روزنامه ای که در اینجا، در طهران توقیف شد تمام روزنامه ها همچین روزنامه کیهان و روزنامه اطلاعات برداشتن نوشتند که متأسفانه روزنامه فلان توقیف شده است ولی در این مورد روزنامه اطلاعات اظهار تأسف هم نکرد و اساساً از توقیف روزنامه ما خبری ننوشت. اعتراض باین امر چه از لحاظ توقیف کارگران و چه از لحاظ عملی که نسبت بکارگران شده و چه از لحاظ توقیف روزنامه است و تقاضا دارم که میبایستی مجلس اقدام کند اولاً حکومت نظامی لغو شود، ثانیاً مسببین این عمل جفاً تعقیب بشوند.

رئیس - آقای عبدالقادر آزاد. عبدالقادر آزاد - عرض کنم بنده يك مطالبی داشتم که از نقطه نظر اصول میخواهم عرض کنم که این مطالب بهیچ وجه من الوجوه جنبه نظریات خصوصی ندارد، برای اینکه من معتقد هستم که نظریات خصوصی فرع بر نفع خصوصی است پس اگر کسی نفع خصوصی در نظر نداشته باشد نظر خصوصی هم ندارد. بنده مطالبی را که میخواهم عرض کنم این است که بایستی قانون را در ملکیت معترض شمرده. هر ملکیتی که قانون در آنجا حکمروائی نداشته باشد و هر کسی بییل و اراده خودش يك عملیاتی بکند و بعد هم دیگری که آمد آن عملیات را لغو بکند و مطابق سابقه خودش يك قواعد و مقرراتی برقرار بدارد غیر از مرجع چیز دیگری نیست. (صحیح است) بنده معتقد هستم که تمام ممالکی که حکومتهای خوب دارند مردم در آنجا آسایش و رفاه دارند فقط روی این اصل است که قانونی که در آنجا وضع میشود آن قانون را معترض میشرند ما هم که در این جا آمده ایم بعقیده من غیر از اینکه قانونی وضع بکنیم کاری دیگر نداریم. ما این جا باید قانون وضع بکنیم و نظارت هم در اجرای قانون داشته باشیم. بنا بر این اگر ما يك قوانینی را که وضع میکنیم در نظر نداشته باشیم که آن

قوانین اجرا بشود و آن قوانینی را که آمده اند این جا وضع کرده اند عادت نداشته باشیم که احترام بگذاریم پس آمدن مادر اینجا و صرف وقت در این جا و وضع کردن قوانین بعقیده من هیچ نتیجه ای ندارد (صحیح است) بنده در کتابهای تاریخ خوانده ام که در ۵۰۹ يك حکومتی در روم تشکیل شد، یک نفر پرتوس نامی چون آمد سلسله کارتن را از ریشه بر انداخت و تا پسر داشت این پسر ها رفتند با سلسله کارتن ارتباط پیدا کردند، پرتوس دویسرش را دستور داد آوردند و جلوی خودش سر آنها را بریدند و گفت وقتیکه در يك ملکیتی يك قوانینی وضع میشود و يك رژیم برقرار میشود هر کس که مخالفت با آن رژیم بکند و قوانین ملکیت را معترض نشمارد ولو اینکه فرزند من باشد سرش را باید برید و بر اثر آن خشونت و احترام بقانون بود که جمهوری روم در ۵۰۹ قبل از میلاد مسیح که تشکیل شد تا زمان آنتوان ۵۰۰ سال طول کشید و نصف دنیا را گرفت و بعضی اینکه در اخلاق و روحیات ملت روم بقید احترام بقانون سلب شد، فوراً حکومت مستبدی آمد و در آنجا بر قرار شد و تمام وضعشان را بهم زد. مقصودم از این تذکر این بود که باید قانون در ملکیت معترض شمرده شود و اگر ما امروز يك اکثریتی داریم و یکی از طرفداران اکثریت يك عمل خلاف قانونی کرد و چون اکثریت طرفدار اوست نباید باو کار داشت و حرفی زد من اصولاً معتقدم که اصل باید بر خلاف این باشد و هر کسی که بر خلاف قانون اساسی رفتار کرد ولو اینکه فرزند من باشد برای حفظ جامعه فوراً باید او را تسلیم محاکمه کرد برای اینکه حقوق مردم و حقوق خود ماها در آتیه محفوظ ماند. (صحیح است) من در دوره چهاردهم با چند نفر از آقایانی که در اکثریت بودند چند مرتبه مذاکره کردم گفتم آقایان این ماده ۵ و ۸ قانون حکومت نظامی را ملغی کنید برای اینکه باعث دردسر مردم میشود. چندین مرتبه من شکایت کردم بآنها گفتم آنها چون استفاده میکردند از آن ماده قانون در آن زمان حاضر نشدند که آن ماده را لغو بکنند، حکومت بالاخره وضعیت بر گشت و بالاخره آقای قوام السلطنه نخست وزیر شد و همان اشخاصی که از همان ماده ۵ استفاده میکردند رفتند توی زندان برای چه؟ برای اینکه اصل را معترض نشمرند چون معترض نشمرند آن اصل را قبول بکنند و روز دیگر وضعیت بر گشت و خودشان رفتند زندان، حالا هم بنده معتقد هستم که اگر ما اصل را رعایت نکنیم بالاخره حکومت این پنجاه شصت نفر تمام میشود فردا ممکن است که قضیه معکوس بشود همین اشخاصی که الان پنجاه شصت نفر هستند فراموش شوند ۳۰ نفر و يك اکثریتی در مقابل آنها درست بشود بیایند و همان طور که این اکثریت اصل را رعایت نمی کنند آنها هم رعایت نکنند، بنا بر این بنده خواهش میکنم اگر ما میخواهیم در این ملکیت خودمان زندگی بکنیم و حقوقمان معترض باشد باید قانون را معترض بشماریم (صحیح است) بنده يك خلاف قانونهایی از طرف آقای قوام السلطنه در این هیجده ماه مشاهده کردم (کلبادی - اینطور نیست

که گفته شد سندیکی کارگزارانم بهیچوجه از حمایت دولت برخوردار نبوده و دلیل ما شش هفت نفر مجروح است که هنوز در مرخصخانه خوابیده اند.

رحیمیان - بنده اخطار نظامنامه ای دارم.

رئیس - شما که نطق نکردید.

رحیمیان - مطابق ماده ۱۱۲ اخطار دارم.

رئیس - بفرمائید.

رحیمیان - ماده صد و دوازدهم میگوید - کلیه قطع کلام و استعمال الفاظ زشت و تفرصات شخصی و هرگونه حرکات و نایاشانی که موجب بی نظمی مجلس بشود ممنوع است. بنده راجع به آقای آزاد عرض می کنم یک نفر نماینده به مجلس می رود پشت تریبون نظر خودش را اظهار میکند بنده با نظر ایشان

رئیس - آقای بنده نظامنامه را خودم رعایت میکنم ، بنده بقدری نظامنامه را رعایت میکنم که آقایان شکایت ندارند.

رحیمیان - راجع با آقای آزاد یک نفر نماینده مجلس می رود پشت تریبون نظر خود را اظهار میکند بنده با نظر ایشان و سیاست ایشان موافق نیستم. و نه با بنده مذاکره ای کرده اند و نه مشورتی کرده اند ولی بنده طرفدار اصولم ، یک نفر نماینده هم مطلبی که بنظرش میرسد باید بگوید و ممانعتی نشود.

رئیس - هیچک از آقایان خارج از حدود نظامنامه نمیتوانند مطالبی بگویند این را بنده رعایت میکنم و اجرا میکنم . آقای صدر زاده .

صدر زاده - عرض کنم اجازه ای را که بنده خواستم برای عرض مطلب دیگری بود ولی به مناسبت مندرجات شماره ۷۳۹ روزنامه رسمی کشور نسبت بمذاکرات مجلس در جلسه یازدهم لازم دانستم که تذکری را در مجلس بیان کنم و آن نسبت باظهارات جناب آقای تویلت نماینده محترم و محبوبم است. عباراتی که ایشان نسبت داده شده و در اینجا درج شده است که فرمودند آقای اسکندری در ضمن بیاناتشان اسمی از حضرت آیه الله بروجردی بردند که راجع با انتخابات بروجرد امر یا نهی فرموده اند خواستم عرض کنم همچو چیز دیگری نیست و شان حضرت آیه الله اجل از این است که در این امور دخالت بکنند (بین اسفندیاری - صحیح است) بنظر بنده این عبارت درست رسا و وافی بمقصد آقای تویلت نیست زیرا که روحانیین یعنی از نقطه نظر اینکه اسلام یک دین اجتماعی است روحانیین ما در امور اجتماعی مداخله دارند و مسائل مهم را ملاحظه میفرمایند ملاحظه میفرمائید که یک نفر روحانی در محراب پیشوا و مقتدای ملت است و بر فراز منبر ناصح و واعظ ملت است و در میدان جنگ هم باید مثل یک سرباز قدا کار مجاهده بکند و دفاع از زمین بکند بنابراین نمیتوان گفت که روحانیین ما در مصالح اجتماعی و یکی از بزرگترین امور ملی که عبارت از انتخابات است مداخله ندارند و ایشان آنها اجل از اینست که مداخله بفرمایند. همه ما ها شاهد و ناظریم که در دوره چهاردهم جناب آقای آیت الله بهجانی مداخله در انتخابات فرمودند و مخصوصاً در انجمن نظارت حاضر شدند و اظهار رای فرمودند

بنده میخواستم این تذکر را بدهم که این عبارت نارساست و حالا اگر آقای آیه الله بروجردی بخصوص در انتخاب شخص معینی اظهار نظر فرموده باشند نه نفعی نه اثباتاً این دلیل بر این نیست که در امور اجتماعی مردم نظر ندارند این یک موضوع است اما مطلبی که برای عرض آن اجازه خواستم گمان میکنم همه آقایان محترم مخصوصاً نمایندگان آن شهرهایی که دور از مرکز است باینده متفق باشند در اینکه مردم در کمال سختی و مصیبت بسر میبرند. (صحیح است) و بیش از این هم نمیتوان مردما در این حالت سختی دید خاصه در مملکتی که از حیث مواهب الهی غنی است. دوره یازدهم یکی از وظایف مهمی که بر عهده دارد اینست که باین وضعیت سخت باید خاتمه بدهد (صحیح است) و وقتی موفق خواهد شد که پشتیبانی ملت را بخود جلب کند و پشتیبانی ملت هم باین وسیله جلب میشود که بافکار و نمایان آنها احترام بگذاریم. در آغاز انتخابات دوره یازدهم اکثر جرایدی که مبین افکار و تمایلات مردم هستند در اطراف چند مسئله بحث میکردند که یکی از آنها قانون انتخابات است یکی اصلاح قانون انجمن های اهلالتی و اجرای آن در حضور مجلس و دیگری هم قانون مطبوعات است البته در موقعی که برنامه دولت مطرح خواهد شد اجازه خواهند فرمود یا بنده یا دیگری در این زمینه ها صحبت خواهیم کرد و اگر هم جزو برنامه دولت نباشد باید خود کلا در این مجلس طرحی در این موضوع تنظیم کنند و تمایل مردم را احترام بگذارند. بنده در قسمت مطبوعات که الان هم مذاکره شد تذکر میدهم دو اصل مادر قانون اساسی داریم یکی اصل ۷ و یکی اصل ۲۰ در اصل ۲۰ آزادی مطبوعات بطور کلی قید شده است ولی در اصل نهم هم میگوید که مردم کشور از حیث جان ، مال ، مسکن و شرف و آبرو باید مصون باشند (صحیح است) بنده تصدیق دارم که مطبوعات رکن چهارم مشروطیت است و شکی نیست اما شرف و احترام مردم هم باید محفوظ باشد از یکطرف باید روزنامه آزاد باشد از یکطرف هم باید شرف و احترام مردم از تجاوزات محفوظ باشد. آقایانی که اهل دادگستری هستند اهل حقوق و قانون هستند میدانند که قوانین ما و طرز رسیدگی های ما درست و وافی به این منظور نیست یعنی هیچک از این دو اصل را با آنطوریکه مورد نظر است تمیز نکرده است.

(محمد علی مسودی هست ولی اجرا نمیشود) و ما باید در اجرا و در اصلاح قانون اقدام کنیم که در دوره یازدهم این دو اصل اساسی مصون و محفوظ بماند و مطلب دیگری که مورد توجه عامه مردم بوده است و اکثر میخوانند در آغاز دوره یازدهم نسبت بان صحبت بشود مسئله اصل دوم متمم قانون اساسی راجع بحضور علماء طراز اول در مجلس شورای ملی است ، چون چندین دوره است که این مسئله در مجلس شورای ملی متروک مانده اجازه میخواهم که مختصری در اطراف این موضوع صحبت کنم ، ملاحظه فرمائید که در اصل اول متمم قانون اساسی مذهب رسمی ایران اسلام مقرر شده است و در اصل دوم مقرر شده است که پنج نفر از علماء طراز اول و مراجع تقلید بان انتخاب مجلس بقرعه یا باتفاق باید حضور داشته باشند از نقطه نظر اینکه

قوانین بر خلاف مقررات اسلام از مجلس نگذرد و نتیجه دیگری هم که دارد این است که اشخاصی که مقتدای مردم و مورد احترام مردم هستند در مجلس حضور خواهند داشت و قوانینی که از مجلس با حضور آنها میگذرد طبعاً مورد احترام جامعه واقع خواهد شد و ما از حضور آنها در مجلس گذشته از اینکه زبانی نمیبیریم نمیخواهم برد و آن تمایل عامه مردم است بمجلس شورای ملی منتهی یک نکته ممکن است بخاطر بعضی از آقایان خلیجان کند و آن اینست که اشخاصیکه بمجلس دعوت میشوند شاید آشنای بمقتضیات عصر نباشند.

قانون اساسی این نکته را هم پیش بینی کرده است و گفته است اشخاصی که در مجلس دعوت میشوند باید کسانی باشند که آشنا بمقتضیات عصر باشند باضافه ما می دانیم و میشناسیم که در طبقه روحانیین امروز اشخاصی هستند که واقف بامور سیاسی هستند دانشمند هستند و با حضور آنها در مجلس علاوه از اینکه رعایت یک اصل قانون اساسی کرده ایم ، کمال فایده را هم بردیم و بنده برای اینکه عامه مردم بدانند که دوره یازدهم حافظ قانون اساسی و معجزی آن است انتظار دارم که تمایل خود را با اجرای این قانون و این اصل از قانون اساسی در مجلس با صداقت اعلام بدارد تا همه مردم بدانند که بافکار آنها احترام گذاشته شده است. (احسن) (نورالدین امامی آقا امروز از دستور خبری نیست)

رئیس - آقای کشاورز صدر .

کشاورز صدر - بنده راجع بموضوع کارگران کوره پزخانه دوسه جلسه اجازه میخواستم و خوشبختانه آقای مهندس هدایت آمدند و تا حد توضیح دادند ولی مطلب روشن نشد قدر متیقن از نطق آقای فرامرزی و بیانات آقای مهندس خسرو هدایت اینطور بر میآید که تقصیر کارگرا بهر تقدیر نبوده یعنی آقای مهندس خسرو هدایت فرمودند باینکه کارگران را بهشان وعده کردند و شورای عالی کار یک ترتیبی داده است در کار آنها که کارفرمایان قبول نکرده اند و البته بدستور شورای عالی کار و وزارت کار و سندیکی کارگران اعتصاب کردند و بعد . . . (در این موقع عده برای مذاکره کافی نبود و بعد کافی شد) .

کشاورز صدر - بهر تقدیر بنده خلاصه میکنم . دیگران صحبت کردند و آقایان خسته شده اند حالا که نوبه بنده است که میخواهم صحبت کنم شاید باختصار میشود. از مجموع فرمایشات آقایان اینطور استنباط میشود که کارگر ها بهیچوجه من الوجوه وضعیت خوبی ندارند و یک نکته ای که آقای مهندس خسرو هدایت فراموش کردند بگویند و آن اینست که شورای عالی کار علاوه بر اینکه تعیین کرده است از اردیبهشت ماه سال جاری به بعد بکار مزد آنها افزوده بشود . یک تصمیم دیگری هم گرفته شده است و آن این بوده است که اینها از کار مزدی بروز مزدی تبدیل کنند که اگر این تصمیم شورای عالی کار را اجرا میکردند آقایان کار فرمایان دیگر این معظوری که جناب آقای فرامرزی فرمودند پیش تنی آمد که یک دسته ای بیایند و ملاحظه کار بشوند و آن ها را مزدور خودشان بکنند و این مفید بحال آنها

است و تقاضا میکنم که این موضوع مورد توجه مقام ریاست قرار گیرد که بهر صورت اگر این ترتیب اجرا بشود حل میشود و یک نکته دیگر هم که آقای مهندس خسرو هدایت اعتراض کردند که آن حکومت نظامی بود که بنده در جای دیگر هم عرض کردم و حالا هم شدیداً اعتراض میکنم باین قضیه و استدعا میکنم باینکه مخصوصاً معلوم بشود که حکومت نظامی خود سرانه رفته است که کارگرانی را که بهر تقدیر هیچگونه تقصیری نداشته اند (آشتیانی زاده توقیف کردند برخلاف قانون) توقیف کرده اند یا خواهند کرد بدستور جای دیگر بوده است ، در حال در مقابل مجلس حکومت نظامی مسئولیت ندارد دولت راجع باعمال حکومت نظامی در مقابل مجلس مسئول است و باید جواب بدهد که چرا حکومت نظامی اینکار را کرده است و همینطور که آقا فرمودند بنا بر این است وقتیکه ما میآئیم اینجا صحبت میکنیم به عرایض ما ترتیب اثری داده شود خاصه وقتی که آقایان میگویند صحیح است مثلاً راجع بتوقیف جرایم و حکومت نظامی که همه آقایان میگویند صحیح است و باز میبینیم که روزنامه قیام ایران و روزنامه های دیگر توقیف است و استدعا میکنم از آقایان و مقام ریاست که در این کار اقدام بکنند اگر کسی واقفاً تقصیر کرده بفرستند بدادگستری و اگر نکرده واقفاً شر این بلا را از سرما بکنند و یکی دیگر موضوع کمیاب نان است و آنروز بنده میخواستم صحبت کنم و آقای دکتر بقائی هم بن تذکر دادند این وضعیت خیلی بد شده است چند روز است این آقایانیکه نان در منزل ندارند در منزل ندارند و میفرستند از بیرون نان تهیه میکنند و اکثرآ هم اینطورند بعد از ظهر نان بآنها داده میشود و گرسنه میمانند یکی از آن اشخاص خود آقای دکتر بقائی بود که ساعت ۳ بعد از ظهر ایشان گفتند که توانستند برای ما مختصری نان تهیه کنند و بیاورند که ایشان بخورند. بنده میخواستم راجع باین موضوع خاطر آقایان را مستحضر بکنم و از مقام ریاست هم تقاضا بکنم که دستور بفرمایند سؤال بشود علت این قضیه چیست از خارج میشوند گندم خوب است اداره سیلو اعلان میکند آگهی ها میدهد که سیلو پر از گندم است ولی چرا نان پیدا نمیشود این یا تقصیر خباز ها است یا موجب دیگری دارد که دولت بآنها گندم ندهد در حال باین موضوع توجه بیشتری بکنند که در طبقه سوم بسیار تأثیر دارد (صحیح است) یک کارگر بدبختی وقتی میآید از سرکار یا از اداره آن شخص فقیر بدبخت این نیست ۳ ساعت هم بعد از ظهر معطل بشود و باین وضعیت دچار بشود (صحیح است) .

رئیس - دویشتنها رسید که مجلس وارد بیاناتی دارید بفرمائید.

کشاورز صدر - یکی از آقایان تذکر دادند و خود بنده هم معتقد هستم همانطور که تذکر راجع به فرماندار نظامی دادید در باره مرد امروز هم تذکری بفرمائید که از آن روزنامه هم رفع توقیف بشود .

در دستور بشود یکی از آقای رضوی و یکی از آقای حاذقی مخالفی نیست آقا (مکی - بنده مخالفم) .

آصف - بنده هم مخالفم .

رضوی - پس قسراحت بفرمائید تا توضیح عرض شود .

رئیس - آقای حاذقی بفرمائید .

حاذقی - بنده خواستم عرض کنم اینکه مجلس اجازه نمیداد برای نطق قبل از دستور برای اینست که مادر هر کاری رعایت احداث نمیکند و افراط و زیاده روی میکنند و نتیجه این میشود که مجلس موافقت بانطق قبل از دستور نمیکند در حالی که اگر آقایان حداثت را در نظر بگیرند از بعضی کارهای فوری که پیش میآید (که ممکن است هفته سه مرتبه هم نطق قبل از دستور پیش بیاید) و آنجا آقایان تشریف بیاورند باختصار یکی دو باسه دقیقه صحبت کنند و کار های مهم هم انجام بشود نیست که بنده پیشنهاد میکنم که امروز کفایت میشود و بگذارند در جلسه های آینده هم ممکن است بهیچ نسبت آقایان صحبت بکنند که هم کارهای مجلس انجام بگیرد و هم نطق های قبل از دستور .

رئیس - آقای مکی .

مکی - بنده میخواستم توجه آقایان نمایندگان محترم را بدو سه موضوع مهم و فوری جلب بکنم یکی موضوع قانون تبدیل مال الاجاره ها بود و یکی هم موضوع قانون کیفر گران فروشان .

رئیس - راجع بکفایت مذاکرات صحبت کنید .

مکی - اجازه بفرمائید ، عده که کافی نبوده برای رای خواهش میکنم اجازه بفرمائید

رئیس - بفرمائید .

مکی - بنده عرایضی که میخواستم عرض کنم یکی قانون کیفر گران فروشان بود که جنک در موقعی گذر این کشور دامنه اش کشیده شده بود یک قانونی بنام قانون کیفر گران فروشان گذرانند همین قانون امروز اسباب زحمت و ابتلائی بکساده از مردم بیچاره این مملکت شده است و باز آن مردمی که گران میفروشند نمی برند آن ها را مجازات بکنند (صحیح است) و یک بیچاره بدبختی را که دستش بجائی نمیرسد او را میکیرند حبس میکنند و چند شلاق میزنند که بروند از آن اشخاصی که متمکن هستند یک پولی بگیرند و این قانون اسباب زحمت مردم بیچاره این مملکت شده یک بیچاره که مقداری باذنجان در کنار خیابان ریخته شلاقش میزنند و آن بارفروشی که کنار میدان نشسته باید پنج هزار تومان بدهد و کاری بهش ندارد و یکی هم موضوع حکومت نظامی بود

رئیس - آقا راجع بمخالفت با کفایت مذاکرات صحبت کنید ، این بیانات نطق قبل از دستور هست (عده از نمایندگان - رای - رای)

مکی - عده کافی نیست برای رای جناب آقای

رئیس - مجلس اجازه بدهد که بنده صحبت کنم

رئیس - نوبت سرکار نیست آقای مکی .

مکی - یکی هم موضوع حکومت نظامی بوده که بنده

میخواستم استدلال کنم برای آقایان که این حکومت نظامی غیر قانونی است. مجلس یکمرتبه بیشتر این را

اجازه نداده است. در دوره پنجم هم آقای حائری زاده

پشت همیخ تربیون و آقای ملک الشرا هم که جزو اقلیت بودند استدلال کردند که حکومت نظامی هر دفعه که اعلام بشود باید با نظر مجلس شورای ملی باشد یکمرتبه رئیس دولت بعنوان اینکه (زنك رئیس)

رئیس - این مربوط نیست راجع بورود در دستور پیشنهاد کرده اند علت مخالفت خودتان را به فرمائید .

مکی - بنده میخواهم بدلائل خودم برسم اجازه بفرمائید ، علت مخالفت همین مواردی است که عرض میکنم (بین اسفندیاری - اجازه بفرمائید صحبت کنند) استدعا میکنم آقای رئیس اجازه بفرمائید. رئیس دولت وقت بر علیه آزادی و بر علیه دمو کراسی میخواست قیام بکنند. مجلس شورای ملی ایران اجازه داد که حکومت نظامی بشود که رئیس دولت را بگیرند و در آن روز حکومت نظامی اعلام شد فقط برای این بود که آنها میخواستند یکمک شاه مستبد حکومت دمو کراسی را از مجرای خودش منحرف کنند و بعد هم قرار شد

رئیس - این مربوط نیست. من که اینجا نشسته ام باید نظامنامه را رعایت بکنم .

مکی - بنده میخواستم عرضی بکنم تمنی میکنم از آقایان

رئیس - رای میگیریم برای ورود در دستور چون مخالفت شده است باید رای گرفت. آقایانی که با ورود در دستور موافقت می کنید (اکثر بر خاستند) تصویب شد. دنباله مراسم سوگند انجام می شود .

۳. اجرای مراسم تحلیف

یک نفر از نمایندگان - آن جلسه که مراسم سوگند بعمل آمد یک عده ای برای قسم خوردن حاضر نبودند .

رئیس - اسمهای آنها نوشته شده آقای افخمی بودند که حالا نیستند آقای مهندس رضوی بودند که کسالت داشتند و نیستند آقای ابوالقاسم امینی بفرمائید .

(در این موقع از طرف آقایان زیر مراسم تحلیف بعمل آمد و هر یک قسم نامه را بر سر زیر قرائت و امضاء کردند)

من که در ذیل امضا میکنم خداوند را بشهادت می طلبم و بقرآن مجید قسم یاد میکنم مادام که حقوق مجلس و مجلسیان مطابق قانون اساسی محفوظ و معجزی است تکالیفی را که بن رجوع شده است مهیا میکنم با کمال راستی و درستی وجد و جهد انجام داده و نسبت باعلیحضرت شاهنشاه متبوع عادل مفتح خود صدیق و راستگو باشم و به اساس سلطنت و حقوق ملت خیانت ننمایم و هیچ منظوری نداشته باشم جز فواید و مصالح دولت و ملت ایران . آقایان : ابوالقاسم امینی - فضغری - معین زاده - لاهوتی - ونوق - نورالدین امامی - ارباب رستم کیو - رحیمیان - حاج آقا رضاقیوم - کامل ماگرمی محمد ذوالفقاری - دکتر معظلی - منصف .

۴ - موقع و دستور جلسه بعد

ختم جلسه

رئیس - جلسه ختم میشود جلسه آینده روز

